

ПИТАННЯ МЕТОДОЛОГІЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ

УДК: 378.147-057.875:616.314

Н.М. Іленко, О.М. Бойченко

МЕТОДИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ- СТАРШОКУРСНИКІВ НА КАФЕДРІ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

У сучасних умовах проблема розвитку мотиву і потреби студента-медика стала однією з найактуальніших у психології мотивації для майбутнього лікаря. Важливість цієї проблеми не підлягає сумніву, оскільки питання про розвиток мотивів і потреб тісно пов'язане з питанням про розвиток особистості в цілому. Структура мотивів, сформована під час навчання, стає стержнем особистості майбутнього лікаря. Розвиток позитивних навчальних мотивів є невід'ємною складовою частиною виховання особистості студента. Мотив також можна визначити як поняття, що в узагальненому вигляді становить собою багато диспозицій, із яких найважливішим є поняття "потреба". Вона активізує організм, стимулює поведінку, спрямовану на пошук того, що вимагається [1]. У процесі діяльності відбувається розвиток особистості та перетворення середовища, в якому живе людина. Потреби – це рушійна сила розвитку особистості. Мотиви (диспозиції), потреби й цілі – це складові мотиваційної сфери людини [2].

Однією з проблем оптимізації навчально-пізнавальної діяльності студентів є вивчення питань, пов'язаних із мотивацією студента. Це визначається тим, що в системі «навчальний – навчальний» студент став не тільки об'єктом управління цієї системи, а і суб'єктом діяльності, до аналізу навчальної діяльності якого у вищій не можна підходити однобоко, звертаючи увагу лише на «технологію» навчального процесу, не враховуючи мотивацію. Як показують соціально-психологічні дослідження, мотивація навчальної діяльності в процесі формування спеціаліста неоднорідна, вона залежить від багатьох чинників: індивідуальних особливостей студентів, характеру найближчої референтної групи, рівня розвитку студентського колективу та ін. З іншого боку, мотивація поведінки людини як психічне явище завжди є віддзеркаленням поглядів, ціннісних орієнтацій, установок того соціального шару (групи, спільності), представником якого є особа. Розглядаючи мотивацію навчальної діяльності, необхідно підкреслити, що поняття «мотив» тісно пов'язане з поняттями «мета» і «потреба». В особі людини вони взаємодіють під назвою «мотиваційна сфера». До мотиваційної сфери входять потреба в навчанні, сенс навчання, мотив навчання, мета, емоції, ставлення й інтерес.

Найважливішою передумовою створення інтересу до навчання є виховання широких соціальних мотивів діяльності, розуміння її сенсу, усвідомлення важливості процесів, що вивчаються, для власної діяльності. Необхідна умова для створення в студентів інтересу до змісту навчання і до власної навчальної діяльності – можливість проявляти в навчанні розумову самостійність та ініціативність. Чим активніші методи навчання, тим легше зацікавити ними студентів. Одним із таких методів на кафедрі терапевтичної стоматології стало проведення практичних занять у позааудиторний час для особливо мотивованих студентів із метою відпрацювання практичних навичок, пов'язаних із майбутньою професією лікаря-стоматолога. Проведення фантомних занять на кафедрі відбувається як самостійне поглиблене вивчення аудиторних тем і вдосконалення практичних навичок. На початку навчального року на лекціях і практичних заняттях наочно повідомляється про початок фантомних занять на кафедрі терапевтичної стоматології, особливості їх проведення для всіх охочих студентів. Такі самостійні заняття будуються за проблемним типом, що і зумовлює подальшу тактику самостійного розв'язання поставленого завдання перед студентом із подальшою мотивацією їх удосконалення [3].

Під час позааудиторних практичних занять студенти використовують переважно творчі рівні самостійної роботи. Студенти мають розуміти, що вдосколювати знання потрібно постійно, регулярно відпрацьовувати свої навички, швидко орієнтуватися в поточній сучасній медичній інформації. Основний засіб виховання стійкого інтересу до навчання – використання таких запитань і завдань, вирішення яких вимагає від студентів-медиків активної пошукової діяльності. На кафедрі терапевтичної стоматології для цього проводяться зі студентами-старшокурсниками розгляди хворих, клінічні конференції, де студенти самостійно обстежують хворих, установлюють клінічний діагноз, проводять диференційовану діагностику і виконують лікувальні маніпуляції. Свої досягнення студенти обмірковують і доповідають колегам і викладачам, що спонукає виявляти й аналізувати найголовніші ланки своєї професії. Такий вид діяльності стає шляхом до самостійності, впевненості та відповідальності.

Висновок

Сучасний розвиток вищої освіти вимагає йти не шляхом удосконалення методів, у яких принцип наслідування є провідним і призводить до інтелектуального та фізичного перевантаження студентів, а шляхом пошуку нових, ефективніших методів навчально-пізнавальної діяльності студентів, формування їхньої професійної мотивації.

Література

1. Бибрих Р.Р. Особенности мотивации и целеобразования в учебной деятельности студентов младших курсов / Р.Р. Бибрих, И.А. Васильева // Вестник МГУ. Серия 14. Психология. – 1987. – №2.

2. Бадоев Т.Л. Динамика структуры мотивов трудовой деятельности : автореф. дис. канд. мед. наук /Т.Л. Бадоев. – Ярославль, 1988.
3. Мотивація самостійної роботи студентів як фактор підвищення якості знань студентів / В.І. Лупальцов, А.І. Ягнюк, І.А. Дехтярук [та ін.] // Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції з міжнародною участю "Реалізація закону України про вищу освіту" у вищій медичній та фармацевтичній освіті України". – Тернопіль: ТДМУ "Укрмедкнига", 2015. – С.334.

**Стаття надійшла
27.02.2018 р.**

Резюме

Наголошено на розвитку мотиву та потреби студента-медика як однієї із найактуальніших проблем у психології мотивації для майбутнього лікаря. Важливість цієї проблеми не підлягає сумніву, оскільки питання про розвиток мотивів і потреб тісно пов'язане з питанням про розвиток особистості в цілому.

Стаття присвячена питанням мотивації майбутнього лікаря і формування в нього потреб постійно самовдосконалюватися під час практичних занять і позааудиторної самостійної роботи.

Ключові слова: мотивація, терапевтична стоматологія, студент-старшокурсник.

Резюме

Рассматривается развитие мотива и потребности студента-медика как одной из наиболее актуальных проблем в психологии мотивации для будущего врача. Важность этой проблемы не подлежит сомнению, поскольку вопрос о развитии мотивов и потребностей тесно связан с вопросом о развитии личности в целом.

Статья посвящена вопросам мотивации будущего врача и формирования у него потребности постоянно самосовершенствоваться во время проведения практических занятий и позааудиторной самостоятельной работы.

Ключевые слова: мотивация, терапевтическая стоматология, студент-старшекурсник.

UDC: 378.147-057.875:616.314

METHODS OF STUDENTS PROFESSIONAL MOTIVATION DEVELOPMENT ON DEPARTMENT OF THERAPEUTIC DENTISTRY

N.M. Ilenko, O.M. Boychenko

HSEEU "Ukrainian Medical Stomatological Academy", Poltava

Summary

The article emphasises the development of motives and needs of a medical student as one of the most relevant issues in motivation psychology for a future doctor. The importance of this problem is beyond a shadow of doubt, since the issue of the development of motives and needs is closely linked with the development of the individual on the whole.

The motive can also be defined as the concept, which in a generalizing form says that there are many predilections. It activates the body, stimulates its behaviour and is aimed at determining what is needed. In the process of human activity, the personality develops and the environment in which the person lives is transformed. Needs are the driving force of personality development. Motives (predilections), needs and goals are components of the human's motivational sphere.

Considering the motivation of educational activity, it must be emphasized that the concept of motive is closely related to the concept of purpose and need. Motivational sphere includes: the need for learning, the importance of learning, the motive to learn, purpose, emotions, attitude and interest.

The ability to create situations which promote the interest in the teacher as well as in learning. The more active are the teaching methods, the easier it is for the students to get interested. One of such methods at the Department of Therapeutic Dentistry is the realization of a programme of practical classes for highly motivated students, whose goal is to develop practical skills related to the future profession of the dentist during the course of preliminary training.

Nowadays requires not only to improve methods in which the principle of mere repetition is basic and leads to intellectual and physical overload of students, but by means of finding new, more effective methods of educational and cognitive activity of students, to form their professional motivation.

The article is devoted to the questions of motivation of the future doctor and the formation of his needs for constant self-improvement during practical classes and the individual work beyond the requirements of the programme.

Key words: motivation, therapeutic stomatology, student, senior-student